

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség-
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek
küldendők.

Az ellenzék választási hajban.

(P.—C.) A hirt, hogy Ugron Gábor a politikai vezérségről, sőt a további politikai működésről is lemondott, megczáfolták, de nem czáfolták meg azt a hirt, hogy pártja, a negyvennyolcas függetlenségi pártnak az a szárnya, melynek az őszelleme adott vezetve röplő erő, eddigi lényegének átalakításával foglalkozik. Átalakításával oly értelemben, hogy a párt, mely az 1848-as szabadelvű tradíciók utjából kitért, az egyház politikai vita alkalmával ingerültséget és túlértékénységet keltett a felekezetek közt s ezzel uttörője és szállás csinálója lett a néppártnak, mostantól fogva hozzájárulna a felekezeti ellentétek lecsendesítéséhez. Epárttörődék tagjai ezzel nyílt bűnvallomást tettek, alkalmazkodnak a szent intéshez, hogy a halál előtt meg kell javulni egy napon a javulás határidejéül a jövő választásokat tüzték ki maguknak, hogy akkor, ha bírják előtt még kegyelemre találjanak, a választások után ismét feltámadjanak.

Hogy a helyén immár mégis csak megmaradó frakcióvezér mily kevésbé ismerte a nép hangulatát még a magalesajátabb országrészében is, Erdélyben, bizonyítja az a kidobáshoz hajszálnyira hasonlító fogadás, melyet Csikmegyében készítettek a néppárt apostolainak. E párt egyik legkonnettelsebb szónoka e fogadtatást a tisztviselőkre kente s ezért a fe-

nyegetésig elkapotott interpellációt intézett a miniszterelnökhöz. Hát valami különösen nagy öröme nem telhetett a fő-tisztelendő urnak az ámbár csakelőleges, de erősen visszautasító ütésekkel álló válaszbán. Minden egyes állampolgárnak azt a jogát, hogy meggyőződéséért helytálljon és kapacitáljon, — ez a válasz tartalma, — a tisztviselőtől sem lehet megvonni, csak hivatalos tekintélyével nem szabad visszaélni s azt presszióra felhasználni. Ez az erőszak minden neme ellen védelmet nyújtó tendenciája a kuria bíraskodásáról szóló törvénynek. De ezzel egyuttal az is mondva van, hogy a papoknak sem szabad úgy szerepelniük, mintha a Gondviselés tisztviselői lennének, midőn politikai meggyőződésükért küzdenek, nekik sincs, a választások alatt sem, hatványozott állampolgári joguk. Az interpelláló a miniszterelnök jeligéjére hivatkozott, és megkapta az autoritárius magyarázatot; ez pedig úgy szól, hogy ama törvény alkalmazása körül a néppárt sem várhat kiméletet, ha az előirt ovatosságot nem gyakorolja. Mert hát így akarja azt éppen a törvény, jog és igazság.

Egyáltalán pedig egyik balsorsból a másikba ütközik az ellenzék. Közjogi téren zsákmányért vonul ki, hogy a választási campegne-ra el legyen látva anyaggal s mindent a rossz végén fog meg. Néhányan a seregből az állami biztonság toronyőreinek öltöztek fel s egy-

szerre három hatalmas tüzet is jeleztek, melyek hamuvá égetik alkotmányunk épületét. Az egyik a királyi döntés a kvóta kérdésben; a második a honvédség kirendelése a galicziai hadgyakorlatokra; a harmadik: a trónörökös nyilatkozata. Hazafias készséggel mindjárt bugyoré-koltatták is az urak ékesszólásuk vizét, ámde ezzel csak lábuk alatt áztatták föl a talajt. Hej, mert nincs más oltani való, mint a saját füstölő agyvelejük! Az első — mondjuk: „képzelt,” és nem „áltatásra” kieszt veszedelemre vonatkozólag már régen rábizonyították, a hamis törvény magyarázatot, a másodikra vonatkozólag ugyanaz történt a képviselőház csütörtöki ülésében, és a harmadik veszedelemre vonatkozólag ezenkívül még terjedelmes tanulással ékeskedő törvény nem tudásuk bizonyítékával is szolgálhatnak nekik. Ha az ellenzék hivatása már minden parlamentben magasztos, mennyivel inkább az nálunk s lesz az új választásokkal még fokozottabb mértékben az, midőn messze-ható refermok és a logikomolyabb fontossággal bíró közjogi ügyek jutnak folyamatba. Teljesítse ellenzékünk az ő magasztos hivatását, akkor aztán a küzdelemnek mindenkor szigorúan megtartott legméltóságosabb módja mellett derékabb és termékenyebb munkákat kell szolgáltatnia, a minők utolsó munkái voltak!

T Á R C Z A.

A határszélről.

— Felolvasta: Dobay János a kézdívásárhelyi jótékony nőegyesületnek 1900. október 27-én tartott fillérestélyén. —

A múlt nyár elején egy nagy bizottság küldetett volt ki a város tulajdonát képező Kecsés erdőségbe, melyben magam is részt vettem. Ezen utazásomról fogok önöknek tisztelt hallgatóim beszámolni.

Egy szép nyári reggelen érkeztünk meg Sósmezőre, mely a kirándulásunk első állomása volt. Innen — mint nekünk beszélték — csupán egy „hegyecskét” kell megmászni, s az ember szépen beszáll a Kecsés völgybe. Persze ez csak papiroson néz ki ily könnyűnek, de a valóságban egy kissé nehezebben megy, a mint később el fogom beszélni.

Tehát reggel 10 óra tájban együtt volt Sósmezőn az egész társaság, s megérkeztek a mokány lovacskák is, melyek minket a hegyen átszállítani fognak. Élénk mozgalmat keltett a lovak kiválasztása. Az élelmesebbeknek jól táplált erős lovak jutottak, a többiek pedig, a mi maradt. Az én lovacskám egy rendkívül szerény magatartású állat volt, melynek sokkal nagyobb gondját kepezte az ő csikója, mint én jó voltom. A szülői szeretet gyakran s igea magasztosan nyilatkozott meg ezen egyszerű

gebében, mi mindig az én testi épségemet veszélyeztette, mert akár váratlanul megált, hogy csikóját bevárja, akár neki iramodott, hogy utólrérje, — már a mint a csikó szeszélye hozta magával — én mindig azon veszélyben forogtam, hogy a fanyeregből szépen lefordulok.

Néhány percz alatt az egész társaság lovon ült s megindult a különös menet. Körübelül úgy nézhettünk ki, mint egy ezék-mókostól utrakelő bur csapat s mégis állapítottuk, melyik Botha, melyik De Welte és melyik Salk Burgher s kik képezik a könnyű, meg a nehéz lovasságot. A sósmezei román atyafiak titkos vigyorgással nézték végig a mi festői felvonulásunkat.

Nem sokára elmaradoztak a község utolsó házai s belemélyedtünk egy kietlen völgykatlanba. Egy darabig eléggé járt uton haladtunk, de később az ut is megszűnt s mi töretlen, hegyi ösvényen menegettünk felfelé. Itt életünk egészen a kis mokány lovak ösztönére volt bízva, de ezek az apró állatkák oly csodálatos biztonsággal haladtak végig a legnagyobb mélységek felett is, hogy aggodalomra éppen semmi ok nem volt. — A nagyobb kapaszkodóknál mellük zihált, testük reszketett, térdre hultak, felkeltek s egy pillanatnyi pihenés után ismét haladtak tovább mind fennebb, fennebb, a csuesra fel. Szerencsére az állat védő egyesületnek egyetlen tagja sem volt közöttünk, mert az sohasem jutott volna fel lovon a tetőre.

Végre fel érkeztünk a hegy gerinczére s én igazán nem tudnám meghatározni, hogy ló, vagy

lovas volt-e fáradtabb. Rövid pihenés után a menet megindult a hegyen lefelé. Ez tán még kevesebb dolog volt, mint a feljövétel. Gyakran oly merdek volt az oldal, hogy el sem tudtuk képzelni, miképen érünk le, élve-e, vagy halva, hanem a ló hamar megfejtette a dolgot: szépen oldalra fordult s lassan lelépegetett a lejtőn.

Szóval épen érkeztünk mindnyájan a tanyára hol a város őrháza nyújtott kellemes pihenő helyet. Minden valamire való utleírásban töviről-hegyire lo van írva, hogy minden pihenő helyen mit ettek-ittak az utasok, de én ezen szokástól eltérve, nem mondom el a mi menünket, azonban, hogy husban, borban nem vala fogyasztás, arról kétsége senkinek se legyen.

Megérkeztünk tengernyi fáradság után a híres Kecsés erdőségbe. Előttünk állt a Sándortető, mely tar fejét büszkén emeli a fellegek felé. Egy nagy oldal, és edővel borítva, képezi a Kecsést. A városi őrház mellett fut le egy kis patak, melynek innenső része Magyarország, a tulsó oldala Románia. Mint nem igen járt-kelt ember, bizonyos megilletődéssel léptem ama rozoga pallóra, mely két országot köt össze egymással. Ezen a pallón nagyon meglátszik, hogy két ország tartja fenn, mert igazán hitvány állapotban van. A tulsó oldalon már román zászló leng a román őrházon, hol egy néhány száználmas kinézésű oláh katona végzi a határszéli szolgálatot. A parancsnokló altiszt egészen jól beszél magyarul s valamelyik őse Háromszékről származott be, a mint

Halottak napja.

A kegyelet ünnepét, a halottak napját ünnepeljük ma. E napon megpihennek a jelen bajai és gondjai s az emlékezet — ha csak pillanatra is — visszaröppen az időnek nagy temetőjébe: a múltba. E napon életre kelnek azok, a kiket szeretünk és gyűlölünk, a kik barátaink és ellenségeink valának. E napon önkénytelenül is a sírok között bolyong a gondolat és a kegyelet adóját rója le a szív és a mulandóság igazságának hódol az elme.

Lépünk be a csendes emberek országába s nézzük, mire tanít a mulandóság igazsága.

Szemeink elé tárul egy elhagyott, béműpött sir. A társadalomban szerepet játszott az: a ki alatta nyugszik. Egész életét csak egy célnak szentelte: a pénznek. S hogy e célját elérhesse, nem válogatott semminemű eszközökben; megrövidítette elebarátját; megcsalta az özvegyeket, árvákat; munkásának, napszamosának levont kialakított béréből; meglopta, ha tehetett, még az oltárokat is; tekintélyt és rangot vásárolt pénzzel maga és családja számára; elnémitotta pénzzel a törvény szavát, lekenyerezte a hatóságokat és midőn azt hitte, hogy ura lett az egész világnak, midőn élvezni akarta szennyes munkájának gyümölcsét, bekopogtatott hajlékába a halál zord keze és porrá morzsolta. Ide szállították e hant alá, melyről már a gazdag örökösök is megfélekedtek s ime, itt ő megsemmisült örökre!

Érdemes volt-e ennek egész életét a pénz hátszójában eltölteni és lelkét annyi bűnnel befektetni?

Bizonyára nem!

Csak bizzanak a pénz hatalmába: jutalmuk e bizalomért egy hajszálnyival sem lesz több, mint azon nyomorult koldusé, kit nap-nap után el-elkergetnek küszöbüktől, a nélkül, hogy éhségének csillapítására csak egy darabka száraz kenyeret is nyújtottak volna!

Vagy menjünk tovább.

Ott egy kőkereszt tárul szemeink elé, melyről a nevet — melyet az unokák arany betűkkel igyekeztek megörökíteni — már le rága félig az idő mindent megsemmisítő kemény foga. E kőkereszt alatt nyugvó a dies őség bolondja volt s hogy célját elérje, egész életében embertársaival küzdött, marakodott. Nem türte meg maga körül, ki pártjához nem szegődött; sőt ki turta hivatalából, ha hivatalnok volt, az üzletembernek meg tönkre tette üzletét; halálos ellensége lőn annak, akinek nemesebb, hasznosabb eszméje, gondolata volt nálánál. Kenyeret csak annak nyújtott, ki uszályát hordozta, ki alázatos szolgáljává szegődött. Oltárt építtetett magának s midőn oltára elébe lépett: elkábult, lezu-

hant; utána dőlt az oltár és a romok alól ide hozták, hol örökre vége szakadt egykori nagyságának.

Hát érdemes volt azért egész életét embertársai leigázására, szerencsétlenné tételére, felebarátainak megrontására eltölteni?

Erre is, úgy-e bár, csak azzal felelhetünk: nem!

Csak marakodjanak, csak gyűlölködjének, csak pártoskodjanak; jutalmuk azért annyi lesz, mint az utolsó kórróé, melyet a számár evett meg!

Ime, itt szemléljük a temetőnek igazságát, mely arra tanít, hogy a ki csak magának él, csak önmagát hizlalja, a ki a közjával, felebarátaival nem törődik: az itt megsemmisül, mert az ember szíve, emlékezete, az emberi lénynek csak a jobbik részét őrzi meg, a rosszabbik része: a sír!

Azt mondják, hogy minden cselekedet rugója: az érdek! Legyen! De maradjon az érdek mindig középuton; vagyis: ne jöjjön ellenkezésbe mások érdekeivel!

Midőn szereteteink sírához lépünk, könnyel vagy a nélkül; midőn a kegyelet adóját lerójjuk s a sírköveket felkoszoruzzuk, szívből vagy divatból: gondolkozunk — ha csak egy percire is — saját utolsó óráinkról s a temetőt elhagyva, ne lépünk földre, hanem maradjunk a vallás, az erkölcs és a becsület aranyútján!

Dénes Imre.

Jelentés a Székely Egyesület 1899. évi működéséről.

Tisztelt Közgyűlés!

Mult évi jelentésünket azzal végeztük, hogy „ha a székely mivelődési és közgazdasági egyesület meg is válik most hosszú czímétől és fölveszi a rövidebb székely egyesület nevét: a czélok, a feladatok nem változnak“. Nem történt egyesületünk alapszabályainban lényegesebb változás. A czélok, a feladatok változatlanul megmaradtak, s a legnevezetesebb változás is: a tagsági díjaknak öt forintról 8 forintra való leszállítása azért történt, hogy a szegényebb sorsu emberek is zászlónk alá gyűlhessenek s az eddiginél nagyobb erővel szolgálhassanak a székelység anyagi és erkölcsi érdekeit. S hogy nem cselekedtünk helytelenül, erről tanusodik az a tény, hogy míg a mult évben alig jelentkezett egy-két új rendes tag, az idén már 30-al szaporodott a rendes tagok száma s örömmel jelezhetjük, hogy a Székelyföldön szép sikerrel folyik a tagok gyűjtése, úgy, hogy a jövő közgyűlésen már nagyobb szerű eredménnyel számolhatunk be.

ezen vidéken minden jobb kinézésű ember, legyen az katona vagy polgár, beszámazott székely.

Röviden megismerkedtünk a határőrökkel, kik készségesen elmondtak mindent, a mire nézve kérdést intéztünk hozzájuk. Elmondották a szabályokat, megmutatták a fegyvereiket, melyek a puliszka keverő fákka a legszebb egyetértésben heverték egyik szegletben. Jó szerencse, hogy ezek a derék katonák a mozgósítási tervekről s a legtitkosabb katonai intézkedésekről nem bírtak tudomással s még nagyobb szerencse, hogy mi sem voltunk katonai kémek, mert bizony mondom, hogy Románia egész vérendszere ki lett volna nekünk szolgáltatva, azon egy darab iskatulya szárdiniáért, melylyel a vitéz román határőrök utólagosan megjutalmazók.

Biztosítva a határőrök jó indulatát, egy sétát tettünk a román területen s alig néhány lépés után ott voltunk a híres szalanczi fürdőn. Mondhatom, hogy az életben kevés dolog lepott meg engem annyira, mint ez a fürdő. El voltam készülve, hogy egy szép modern gyógyhelyet találjak itt, de azt nem képzeltem, hogy egy igazi világ fürdőre bukkanok. Megragadó, leirhatatlan szép itt minden. A természet vadregényességével, az emberi kéz és ész remekei képeznek nagyszerű ellentétet. Óriás sziklák között őserdők homályából előmosolygó pompás világ, szédítő mélységben tajtékzó s dühörgő hegyi patakok, melyeknek két partját nagyszerű vas hidak kötik össze; merész hegyoldalak, melyeknek alján jó karban tartott széles utak vezetnek el, min-

denféle nagyszabású köz- és magánépületek, melyekre évszázados fenyők sötét lombja borul, együtt és összesen elbűvölő látványt nyújtanak. Nincs az egész föld telepnek egyetlen pontja sem, melyet az emberi kéz szebbé, vagy hozzáférhetőbbé nem tett volna, a nélkül, hogy annak regényességéből, valamit elvett volna. Az első román specialitás, mi azonnal megragadja figyelmünket az, hogy a meredek hegyoldalakon szédítő magasságban kiülő sziklák osupa feliratokkal vannak borítva. Ugy látszik, hogy Romániában minden fürdő vendég első és legfőbb kötelességének tartja nevét megörökíteni s minél több pénze van valakinek, annál hozzáférhetőbb helyet választ magának s annál nagyobb s némelykor öles betűkkel véseti be nevét. Vállalkozó szellemű olasz kőfaragók végzik jó pénzért ezt a nyaktörő munkát és úgy látszik, mind két fél megvan elégedve az eredménnyel, mert — mint mondják — a feliratok évről-évre szaporodnak, de most már miután a magasban nincs többé üres hely, a mélységben száguldó hegyi patakok sziklapartjait kezdettékkia olasz köművesek vésői. A derék román szomszédok ugyan erősen állítják, hogy ők a rómaiak egyenes ivadékai, de azért úgy látszik mitsem adnak ama híres római példabeszédre: „asinorum nomina ubique jacent“, mi jó magyarsággal annyit jelent, hogy „a szamarak neve mindenütt ott fityeg“ s a legnagyobb lelki gyönyörűséggel folytatják a név megörökítés különös passzióját!

(Vége köv.)

Jóllehet, mint már előző jelentésünkben is jeleztük, a székelyföldi iparmúzeum egyesületünk vagyonának jelentékeny részét kötötte le s így ez idő szerint még nagyobb akeziót nem fejthetünk ki, azon voltunk, hogy a rendelkezésünkre álló jövedelem keretén belül mindenüvé juttassunk valamit a székelyföldi kulturális és gazdasági érdekek támogatására. A központi választmányunk még mult évben kelt határozata alapján ezer darab jó ifjúsági könyvet ajándékoztunk az öt székely vármegyére ama népiskoláinak, melyeket az illető vármegyék tanfelügyelői nekünk megneveztek s hogy nem volt fölösleges e részben a mi segítségünk, bizonyítják az iskolaszékektől és iskolagondnokságoktól érkezett köszönő levelek, melyek közül többben konstatálták, hogy mióta az iskolák fennáll, a gyermekek az iskolakönyvön kívül más könyveket, olyanokat, melyek a gyermek lelkének nevelésére, ismereteinek bővítésére alkalmasok, soha nem is láttak.

Ugyancsak ez évben több, mint ötszáz forintot osztottunk ki a székelyföldi középiskolákban tanuló szegény sorsu ifjak közt, arra való tekintettel, hogy újabb időben a középiskolában való tanulás már lehetetlenné vált a nép fiaira nézve. A központi választmány az összes székelyföldi középiskolák igazgatóit fölkérte, hogy pályázatot hirdessenek az általa kitűzött jutalom- és ösztöndíjakra, s május havi ülésén az illető iskolák tanártestülete által jutalmazásra első sorban fölterjesztett tanulóknak adta a díjakat. Kaptak pedig 20—20 frt jutalmódíjat: a csik-somlyói róm. kath. gimnáziumban Bálint Alajos és Dávid Dénes, a székely-udvarhelyi áll. főreáliskolában Bartos Sándor és Szőke Gergely, a székely-keresztúri unitárius gimnáziumban Rédiger Géza és Bartók Endre, a marosvásárhelyi ref. főgimnáziumban Ilyés Géza és Nagy Géza, a tordai unitárius iskolában Adorján Jenő és Gyulai Zoltán, a székely-udvarhelyi róm. kath. gimnáziumban Herman Jenő és Soó Domokos, a marosvásárhelyi róm. kath. gimnáziumban Székely Albert és Péterfi János; 15—15 forintot: a székely-keresztúri állami tanítóképzőben Patafalvi Zsigmond és Marosi Zsigmond. Továbbá 45—45 forint fél konviktusi ösztöndíjat kap az 1899/900. tanévtől kezdve a székely-udvarhelyi ref. gimnáziumban Benke Andor és Filep József, 35—35 forint szintén fél konviktusi ösztöndíjat a sepsiszentgyörgyi ref. Mikókollegiumban Tap Árpád és Deák Gábor. A konviktusi díjakat az illetők a 6. osztály befejezéseig kapják. 20—20 forint segítséget adott még az egyesület a sepsi-szent-györgyi árvaház szeretotháznak és a közdi-vásárhelyi Erzsébet árvaleánynevelő intézetnek, mely utóbbit már évek óta segiti pénzadománnyal. Ezenkívül vagy száz forint segítséget szavazott meg felsőbb iskolában tanuló szegény székely ifjaknak és leányoknak nem is beszélve az apróbb segítségekről, mikben állandóan részesíti a Székelyföldről Budapestre került iparosinasokat, vagy szakiskolába járó tanulókat. A székely mivelődési és gazdasági érdekeket óhajtjuk szolgálni az évenként megjelenő naptárral és évkönyvvel is, mely sok ezer példányban forog a székely nép közt. Az egyesület nem számít e könyvnél pénzbeli haszonra, jóllehet az esetleges hasznát ismét csak a székelyérdekek szolgálatára fordítaná: azt a célt tűzte ki itt, hogy a lehető legolcsóbb áron minél nagyobb és minél tartalmasabb könyvet adhasson a nép kezébe.

Ez az év különösen nevezetes egyesületünk életében. Néhai bankházi Ács Károly tízezer forintot hagyott végrendeletében egyesületünkre, azzala rendeltetéssel, hogy az összeg kamatait a székely nép Romániába való kivándorlásának ellensúlyozására fordítsuk. Minthogy a hagyakozó rokonai megtámadták a végrendeletet, központi választmányunk a sokáig elhúzódható per kikerülése végett kiegyezett a hagyakozó rokonaival, 15%-ot engedvén a tízezer forintból. Az összeg még nincs ugyan kezünkben, de a belügyminiszteriumnak, mint a hagyatékok legfőbb ellenőrző hatóságának felszólítására az alapító levelet már kiállítottuk s így remélhetőleg már az 1900-ik évben a hagyakozó hazafias intencziói szerint használhatjuk a hagyatékok kamatait.

Ezzel kapcsolatban kell megemlekeznünk a már mult évi közgyűlésen jelzett Székely Otthon ügyéről is. A központi választmány kebelében tudvalevőleg egy oly Otthon eszméje érlelődött meg melyben hajlékot és teljes ellátást kapnának a Buda-

pesten elhelyezett székely iparos és kereskedő fiuk s a honnét munkára járnának a magán iparosok műhelyeibe és a különböző gyárakba. A kereskedelmi minisztérium rokonszenvesen fogadta az eszmét, de felhívta egyesületünket, hogy ez ügyben lépjen érintkezésbe a maros-vásárhelyi kereskedelmi és iparkamarával, állapítsák meg együttesen az ipari pályára lépő székely fiuk elhelyezése és felügyelete körül szükséges akeziót, megállapítván egyben azt is, hogy a 19 ezer forint évi állami segélyből mennyit vél szükségesnek a kamara a fiuk elhelyezésének, az ország különböző városaiba való szállításának költségeire s mennyit az egyesület az Otthon fentartására. Több ízben folytatott tárgyalás után az egyesület és kamara közt megtörtént a megállapodás s ennek alapján legközelebb újabb felterjesztést intézünk a keresk. minisztériumhoz, úgy, hogy a közel jövőre várható már az Otthon felállítása, melynek berendezési költségeit maga az egyesület viselné.

Nemkülönbben ismételtén foglalkoztunk azzal a tervvel is, hogy a maros-vásárhelyi iparmúzeumot méltányos ár tejében átengedjük az államnak, melynek inkább módjában áll, hogy az iparmúzeumot évről-évre fejlessze s azt a szakoktatás céljainak megfelelően rendezze be. Az iparmúzeumnak az állam által való átvétele nemcsak az ipari oktatás fejlesztése szempontjából kívánatos, de azért is, hogy ezáltal az egyesület vagyonának jelentékeny része szabadulna fel, a mi ma jóformán holt tőke s az így felszabadult vagyont hasznosabbra kamatoztathatná.

Ime nagy vonásokban az egyesület ez évi működése. Nem nagyszabásu a mi működésünk; de rajta voltunk, hogy a rendelkezésünkre álló eszközökkel minden lehető módon szolgáljuk a székely nép érdekeit s legfőbb igyekezetünk, hogy ezek az eszközök mind erősebbekké váljanak. Csöndben, sajálatul dolgozunk, de azt hisszük, nem hatástalanul. (Vége köv.)

Tanügy.

Tanítók közgyűlése.

A „Háromszékvármegyei Tanítótestület” 1900. évi november hó 15. és 16-ik napjain Kézdivásárhelyen, a magy. kir. állami elemi iskolák tornacsarnokában, rendes közgyűlést fog tartani, a melyre a tanítótestület tiszteletbeli és rendes tagjait, valamint a tanításügy iránt érdeklődő nagy közönséget szerencsések vagyunk tisztelettel meghívni. A „Háromszékvármegyei Tanítótestület” választmányának október hó 17-én tartott rendes ülése határozatából: Kézdivásárhelyen, 1900. október hó 22-én. M. Székely János, tanítótestületi elnök. Vajna Károly, tanítótestületi titkár.

A közgyűlés tárgysorozata.

— I-ső nap. —

Délelőtt 10 órakor.

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. A tárgysorozat előterjesztése.
3. A bizottságok kiküldése: a) a helybeli elemi népiskolák megtekintésére s a tanítás megfigyelésére; b) az estély rendezésében való segédkezésre stb.; c) a segélyegyesületi tisztikar kijelölésére; d) a segélyegyesületi tisztikarra beadandó szavazatok beszedésére.
4. Elnöki előterjesztések.
5. Titkári jelentés a választmány és a járáskörök évi munkásságáról.
6. A segélyegyesület igazgatóságának jelentése az 1899-ik évről.
7. A számvizsgáló bizottság jelentése a segély és temetkezési egyesület 1899-ik évi állapotáról.
8. Az „Alkalmi imák a népiskolában” cz., a választmány által megbírált és elfogadott műből részletek. Irta és felolvassa Hentzéné Szabó Ilona, léczfalvi tanítónő.
9. Jelentés a gyümölcsfa-iskola pályázat eredményéről.
10. „Az iskola és a jövő.” Felolvassa Szabó Jenő illyefalvi lelkész.
11. A kijelölő-bizottság előterjesztése.
12. A választmány javaslata tiszteletbeli tagok választása iránt.

Délután 4 órakor.

13. Az Eötvös-alap helyi gyűjtő és kezelőbizottsága közgyűlése a következő napirenddel; a)

Elnöki megnyitó; b) Az alapszabálytervezet előterjesztése; c) A bizottság tisztikarának megválasztása. d) Pénztáros jelentése a befolyt tagdíjakról.

Este 8 órakor hangversenyyel összekötött táncostély a tornacsarnokban a „Tanítók háza” és a tanítótestület pénztára javára.

— II-ik nap. —

Délelőtt 8 órakor:

14. A Grosselin-Ozúkrász-féle fonomimikai olvasási módszer bemutatása az áll. el. füiskola I. osztályában, Szabó József által. 1/2 9 órakor: a közgyűlés folytatása.

15. Bizottsági jelentések; a) Az iskolák megvizsgálásáról s a tanításról; b) A segélyegyesületi igazgatóságra megejtett szavazás eredményéről. c) Az estély sikeréről.

16. „Erdélyi Károly emlékezete.” Irta és felolvassa Nagy Károly árvaházi igazgató.

17. Beszámoló a M. T. O. B. ez évi közgyűléséről, Vajna Károly képviselőtől.

18. Emlékezés Szabó Lázárról. Benkő József, dálnoki állami isk. tanító által.

19. A választmány javaslatai: a) A tanszer muzeum és könyvtár kezelő bizottság javaslata tárgyában. b) Az árvaházi kétezer koronás alapítvány kezelés tárgyában. c) A Kolozsmegyei és a Nográdmegyei Tanítótestületnek a vasuti kedvezményes utazás és a tanítótestületnek portómentes levelezés joga tárgyában küldött átirataira. d) A „Vas megyei Tanítótestület” és „Biharmegyei Tanító-egyesület”-nek a 15 kros nyugdíjalapjárulók tárgyában küldött átirataira. e) Háromszékvármegye földrajzának megírása ügyében.

20. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.

21. Elnöki zárszó.

Megjegyzés. A kik elszállásolásban részesülnek és a közebéden résztvenni óhajtanak, ez iránti szándékukat szíveskedjenek november 7-ig berárólag, egy levelezőlapon tudatni Kiss Károly polg. isk. tanárral Kézdivásárhelyen. Későbbi jelentkezések figyelembe nem vehetők.

Ujdonságok.

— Előléptetés. A király folyó évi október hó 24-én Budapesten kelt elhatározásával, 1900. november 1-vel nyújtódi Jancsó Árpádot első osztályú századosá léptette elő.

— Időjárásunk erősen télies színt öltött. Hideg esők, fanyar szelek hűtik folyton a levegőt. E miatt a hőmérő nappal is csak néhány fokkal áll a fagyponthoz; éjjelenként, ha kitisztul az ég, erős fagyok vannak. Minden jel oda mutat, hogy nem sokára beáll nálunk a tél.

— Fillérestély. A kézdívásárhelyi jótékony nőegyesület igen kedvező auspiciumok között kezdte meg őszi fillérestélyei sorozatát. Két kedves és nagy buzgalmu házi asszony, Kovács Jánosné és Kis Lajosné urnők kezébe tette le az első fillérestély sorsát. Az első fillérestélyek sok évi tapasztalatok szerint minálunk rendesen rosszul szoktak sikerülni, de ezuttal bebizonyult, hogy változatos programmal s buzgó utánjárással minden akadályt lehet győzni. Szóval az első fillérestély kitűnően sikerült s oly válogatott, fényes közönséget hozott össze, minő egy elite bálnak is megfelelt volna. A változatos műsor a következő pontokból állt: Dobay János felolvasást tartott, melyet mai tárcánkban vesznek olvasóink. Volt egy monolog, melyet Zsigmond Ida kisasszony adott elő igazi művészettel. A két pont körül sorakozott a 4 élőkép, mint megannyi remekei a látványosságoknak. „Vizi tündérek”, „A e Mária”, „Táncz lecke” és a „Nyár” volt élőképekben bemutatva s részt vettek azon Baka Irma, Jakab Beatrix, Mischinger Emilia, Vargha Irén, Vertán Emilia, Farkas Margit, Molnár Eszter, Szöcs Amál, Diósné Ilonka, Fejér Mariska, Ince Mariska, Jakab Eszike, Jankó Janka, Welnreiter Erzsike, Bándi Pistika, Elekes Béla, Elekes Dezső, Ince Gabi, Ince Pistika, Jancsó Endre, Györbő Eteleka. Az élőképek szépen, művésziességgel voltak összeállítva s méltó dícsőre szolgálak a rendezőnek, de elismeréssel kell adoznunk a bájos szereplőknek is, kik szépségükkel, ifjúságukkal annyi élelenséget kölcsönöztek a képeknek. A közönség

természetesen bővön osztogatta a nagyon kiérdemelt tapsokat s minden képet meg kellett ismételni. Már 11 óra felé járt, midőn a műsornak vége lett s a tánczó ifjúságnak igazán színiel kellett, hogy az elvesztett időt behozza s csakugyan oly tüzrel, hével fogott neki, hogy éjjel után már mindenki pihenés után áhltozott, hanem azért a rendkívül kedélyes és kedves mulatság csak hajnalban ért véget. A mi nagyerdemű házi asszonyaink egy szép siker öntudatával s a közönség egy kedves est kellemes emlékeivel távozott s a mi polgári leányiskolánk pedig a közönség áldozatkészsége folytán, ismét egy tekintélyes összeggel lett gazdagabb.

— Szerkesztőnk lemondásával foglalkozik a „Székely Ellenész” s többek között azt mondja, hogy szerkesztőnk felsőbb utasításra s a közönség ellenszenve folytán mondott le állásáról. Erre csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy mi sem most, sem közel 20 évi működésünk alatt soha egyetlen utasítást nem kaptunk felsőbb helyről a lap vezetésére nézve. A ki ellenkezőt állít, annak nincs fogalma a szabad sajtóról s azon teljes függetlenségről, melylyel a szerkesztő lapját vezeti. Lapunk szerkesztője már hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy t. év végén a lap vezetésétől visszalép s ebbeli szándéka sekak előtt ismeretes dolog volt s így lemondását más egyéb körülményekkel összeköttetésbe hozni, merőben czéltalan dolog. Ismételtetjük tehát, hogy szerkesztőnk visszalépése csupán egészségi okoknak tulajdonítható. A mi a közönség ellenszenvét illeti, arról éppen nincs tudomásunk. Lehetnek olyanok, kiknek lapunk szelleme nem tetszett, de a művelt közvélemény mindig mellettünk állt.

— Reformáció emlékünnepe. Igen szépen ünnepelte meg Kézdivásárhely város református közönsége f. hó 30-án a reformáció emlékünnepe. Délelőtt istentisztelet volt az ev. ref. templomban, mely alkalommal zsufolásig megtelt az Isten háza áhitatos hivel. Az egyházi beszédet Dr. Kecksméthy István, theologiai tanár tartotta, ki ezen alkalomra Kolozsvárról Kézdivásárhelyre jött. Magasröptü gyönyörű beszédben méltatta a mai nap nagy jelentőségét s szónoklata nagy és mély hatást keltett az egész ünneplő közönségnél. Az egyházi szertartás énekrészét az ev. ref. kántori dalkör énekszámái töltötték ki, melyek szintén befolytak az áhitatos érzések emelésére.

Ezen napon délután diszelszadás is volt ez elemi iskola tornatermében. Ezen ünnepély lapunk zártakor még nem ért véget s így arról ezuttal nem számolhatunk be.

— Őszi vásárunk az idén is a szokott élénkséggel folyt le. Az időjárás éppen nem volt kedvező, mert a szépnek ígérkező idő hirtelen esőre fordult s az is zavarólag hatott a közönségre, hogy az idén a vásár napja vasárnapra esett, de azért a közönség szépen begyűlt s az általános drágaságtól eltekintve elég élénk volt a forgalom.

— Halálozás. Karatnai Bodó Mátyás körjegyző földbirtokos és törvényhatósági bizottsági tag, ki mint mint tiszviselő, kitűnő családapa közbeesülésben részesült. f. hó 31-én hosszas, kínos szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 2-án lesz Karatnán. Haláláról a közdi járási községi és körjegyzők külön gyászjelentést adtak ki. Béke és áldás poraira!

— Hadkötelesek jelentkezése. A 1889. évi 6. törvényezikkhez kiadott utasítás 1-ső rész 23. §. 1. pontja alapján, kötelesek mindazon hadköteles korban álló egyének, a kik 1878., 1879. és 1880-ik évben akár K.-Vásárhelytől, akár bárhol más helyen születtek Kézdi-Vásárhely város rendőrkapitányságánál, mint katonai osztállyal, folyó évi november havában személyesen szóval, vagy írásban összeírás végett mulhatatlanul jelentkezni. A kik ezen jelentkezést anélkül, hogy abban legyőzhetetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztják — kihágást követnek el és 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fognak sújtatni. Kézdi-Vásárhelytől, 1900. október hó 30-án. Boda Gergely h. r. kapitány.

— Asszonyok, leányok, kiket jövődjük érdekel, hozzák meg Zit.-El.-Lohia most megjelenés zellemes jósló könyvét, Rendkívül szenzációs! 1 korona beküldése ellenében. (bélyegeken is) bérletre zárt borítékban küldi: Gedeon Andrák könyvkereskedése Miskolcra. Utánvét 40 fillérrel több.

HIRDETÉSEK.

BUTOR

készpénzfizetés mellett jutányos áron beszerezhető

IFJ. JANCsó MÓZES

butorraktárában

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Tiszta bort,
liköröket, cognacot, rumot, venni
akarók, kérjenek bérmentes árjegyzéket a Székely borkereskedéstől,
Székely-Keresztur.
(127. 1—10.)

Uj fogászati műterem.

Tisztelettel hozom Kézdi-Vásárhely város és vidéke n. é. közönségének becses tudomására, hogy többeknek szives felkérése folytán folyó hó 22-én ide érkeztem és itt a „Millennium szálloda“ 2. sz. alatt, orvosi felügyelet mellett egy állandó,

FOGÁSZATI MŰTERMET

nyitottam.

Midőn ezt tudomására adni bátor vagyok, azon régi tervemet óhajtom érvényre juttatni, miszerint a mult alkalommal történt itt időzésem alatt tapasztaltam, hogy e város fogbajban szenvedőinek nagyon is alkalmas volna egy minden tekintetben megfelelő fogászati termet nyitani s mint magyar honos és magyar honpolgár bizva azon reményben, hogy pártfogásával meg fog tisztelni, felhivom figyelmét az alábbi esetekre:

Műfogak szájpaddás nélkül

a szájbán semmi kellemetlenséget nem okoz, rágásra, beszédre teljesen megfelel, a valódi fogaktól el nem üt.

Foghuzás orvosi felügyelt mellett, teljesen fájdalom okozás nélkül.

Plombálás: arannyal és ezüsttel.

Műfogak: arany, celluloid, aluminium és Kautsuk alapon.

Egyes fogak, egész fogsorok.

Található: D. e. 8—12-ig és d. u. 2—5-ig minden a fogászat körébe vágó műveletekre.

Jutányos árak!

Tudatom egyuttal, hogy a nálam történt megrendeléseknél előforduló javításokat díjmentesen fogom eszközölni.

Becsés bizalmát kéri hazafiúi tisztelettel:

(126. 2—0.)

Tóth Antal,

szájpaddás nélküli fogak és fogsorok speciálístáj a.

A néhai dr. Sinkovits Ignác hagyatékából az altorjai és kézdivásárhelyi határon lévő szántóföldek haszonbérbe kiadatnak, értekezhetni az örökösöknél.
(125. 3—3.)

Nemi bajoknak elkülönített osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy

DR PALÓCZ v. kórházi orvos, k. egészségügyi tanár

gyógymódjával

Budapest, VII. Kerepesi-ut 10 szám, még idűl (krónikus) betegségben szenvedők is

biztos gyógyulást

érnek el. Tíz (10) nagy gyógyterem. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz.

Rendelés: d. e. 10—12-ig és d. u. 2—5-ig.

Ugyanott kapható és megrendelhető „Népszerű orvosi tanácsadó“ II-ik kiadás. Irta: Dr. Palócz. Ára 3 (111. 5—0.) korona.

Vértisztító-, idegerősítő- és soványító-kurák.

FONTOS ERDŐ- ÉS FÜRÉSZTULAJDONOSOKNAK!

Cellulose gyártásra alkalmas **egészséges tősfá** 12 centiméter felüli átmérővel, egy méter hosszúságtól kezdve, jövő évi szállításra, **jutányos árban vétetik.**

Ajánlatok intézendők a brassói cellulose-gyár részvénytársasághoz, **Zernestre, (Brassó mellett).**

(116. 6—8.)

HIRDETÉSEK

a „SZÉKELYFÖLD“ részére olcsó áron felvétetnek.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelytt.